

Wondzorgprotocollen en Health Economics

Hendrik Vanmarcke
Thuisverpleegkundige
Zaakvoerder BVBA Consulting & Zorg
Postgraduaat stomatherapie, wondverzorging en weefselherstel

Inhoud

- Wetgeving
- Specifieke aspecten van procedures en protocollen
  - Economische aspecten en Financiële aspecten
- Effectiviteit en efficiëntie van protocollen
  - Gedwongen of -verstandshuwelijken
- Ondersteunende zorg voor protocollen
- Iedereen wint!
- Besluiten

MONITEUR BELGE | BELGISCH STAATSBLAD

Preis de l'abonnement annuel :
Belgique : F 4 320; étranger : F 18 124.
Preis an nummer : F 10 per feuille de huit pages.
Pour les abonnements et la vente au numéro, prière de
s'adresser à la Direction du Moniteur belge,
rue de Louvain 40-42, 1000 Bruxelles.
Téléphone 02552 22 11.

Prijs van een jaarsubscriptie:
België : F 4 320; buitenland : F 18 124.
Prijs per nummer : F 10 per vel van acht halvebladen.
Voor abonnements en voor verkoop per nummer kan
U terecht bij het Bureau van het Belgisch Staatsblad,
Lenningsweg 40-42, 1000 Brussel.
Telefoon 02552 22 11.

Wetgeving

De wet op de verpleegkunde

Wet op de verpleegkunde 18 juni 1990

(B.S. 26/7/90)

K.B. van 18 juni 1990, in toepassing van art. 21 quinquies, § 3 van het K.B. nr. 78 van 10 november 1967 bijlage I

Koninklijk besluit houdende vaststelling van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen en de lijst van de handelingen die door een arts aan beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd, alsmede de wijze van uitvoering van die verstrekkingen en handelingen en de kwalificatie vereisten waaraan de beoefenaars van de verpleegkunde moeten voldoen, gewijzigd door de koninklijke besluiten van 04/09/1990, 25/11/1991, 27/12/1994, 06/06/1997, 02/07/1999, 07/10/2002, 13/07/2006 en 21/04/2007

CNC Hendrik Vanmarcke
WONDZORG EN WETGEVING 2011-2012

Art. 7ter. De technische verpleegkundige verstrekkingen en de toevertrouwde geneeskundige handelingen worden door de verpleegkundige uitgevoerd aan de hand van standaardverpleegplannen of procedures.

Met uitzondering van de technische verpleegkundige verstrekkingen B1, zoals opgenomen in bijlage I, B1, worden de standaardverpleegplannen en de procedures voor de technische verpleegkundige verstrekkingen B2, zoals opgenomen in bijlage I, B2 en de toevertrouwde geneeskundige handelingen in samenspraak met de arts en de beoefenaar van de verpleegkunde opgesteld.

Het standaardverpleegplan laat toe om een patiënt met een bepaalde aandoening systematisch te benaderen en te verplegen.

Een procedure beschrijft de uitvoeringswijze van een bepaalde medische of verpleegkundige techniek. Eventueel kunnen één of meerdere procedures deel uitmaken van een standaardverpleegplan of een staand order, zoals omschreven in artikel 7quater § 5.

Publicatie : 2007-08-29

19 JULI 2007. - Ministeriële omzendbrief betreffende het koninklijk besluit van 18 juni 1990 houdende vaststelling van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen en de lijst van de handelingen die door een arts aan beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd, alsmede de wijze van uitvoering van die verstrekkingen en handelingen en de kwalificatievereisten waaraan de beoefenaars van de verpleegkunde moeten voldoen, gericht aan de beheersorganen van de ziekenhuizen, de rust- en verzorgingstehuizen, de rustoorden voor bejaarden, de diensten voor thuisverpleging, de artsen en de verpleegkundigen

Ergo

Volgens het Koninklijk Besluit van 13 juli 2006, later herhaald in een ministeriële omzendbrief dienen alle technische verpleegkundige verstrekkingen en toevertrouwde geneeskundige handelingen in detail beschreven te worden d.m.v. een standaard verpleegplan of een procedure.

Binnen de gezondheidsinstellingen is het de verantwoordelijkheid van het hoofd van het verpleegkundig departement om in samenspraak met het hoofd van het medisch departement deze opdracht te realiseren. Deze denkwijze geldt eveneens binnen de relatie thuisverpleegkundige behandelende arts.

CNC Hendrik Vanmarcke
WONDZORG EN WETGEVING 2011-2012

Specifieke aspecten van procedures en protocollen

Wondzorgprotocollen: voor en nadelen

+	—
• Efficiënt • Uniform • Regelt de functionele verantwoordelijkheden • Vereenvoudigt complexe situaties • Creëert automatismen • Economisch • Goede hulp bij evaluatie • Evidence-based	• Zelden volledig • Stroef stramen • Automatische piloot gevaarlijk zonder onderliggende kennis • Loopt altijd achter op evolutie • Mist soms neutraliteit • Remt intellectualiteit in opleiding en beslissing • Evidence-based? • Vergt zeer deskundige implementatie

Economische en financiële aspecten

- Effectief en efficiënt : op voorwaarde dat de procedure ook wordt uitgevoerd
- Regelt de functionele verantwoordelijkheden
- Concurrentie in de markt
- Pakketaankoop
- Mogelijkheden tot groepsaankoop
- Lange termijn contracten met bonus

Effectiviteit en efficiëntie van procedures en protocollen

Effectiviteit vs efficiëntie

- Procedures kunnen en zullen efficiënt zijn in de mate dat de opbouw en de middelen die daartoe worden ingezet in verhouding staan tot het te bereiken doel
  - Vb de tijd die nodig is om een nieuwe procedure te ontwikkelen is een economische en financiële factor (Rogers)
  - Mensen en middelen bepalen de efficiëntie van een procedure. Zoveel als nodig, maar ook nooit meer.
- De waarde van efficiënt uitgewerkte procedures is sterk gerelateerd aan de effectiviteit van deze procedures. Indien de doelen niet worden bereikt worden procedures snel uithangborden voor egotrippers

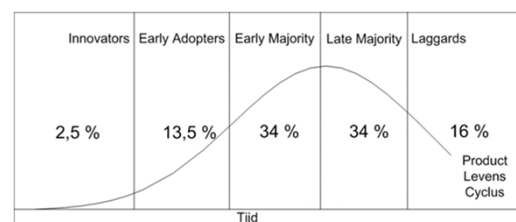
Gedwongen of verstandshuwelijken

- Rationele en evidence based procedures hebben een veel grotere kans op effectief gebruik
- Rationele en evidence based procedures bieden kansen op economische meerwaarden (Rogers)
- Emotionele en financieel gedwongen procedures leiden tot matige effectiviteit
  - Weinig volgers door weinig betrokkenheid
  - Emotie bij het opstellen van de procedures maskeert dikwijls het gebrek aan evidence of aan sterke basiselementen die de verandering moeten duiden of ondersteunen.
- Gedwongen of opgelegde procedures motiveren niet en leiden dikwijls tot economisch verlies

Innovatietheorie van Rogers

- Diffusion of Innovations (1962)
- Naar Tarde (Fr. 1843-1904)
- Beschrijft de levenscyclus van een innovatie
- Vijf stadia, waarin vijf verschillende groepen worden onderscheiden die het product of nieuwe idee accepteren
- Procedures en protocollen passen binnen dit kader en zijn onderhevige aan de sociologische vaststellingen van Rogers en Tarde

Rogers Curve

De kracht van verandering als absolute economische noodzaak

- Proceduresleet is aanwezig op het ogenblik dat 50% van de medewerkers nog moet volgen
- De mate waarin medewerkers volgen is sterk gerelateerd aan de manier waarop zij met verandering omgaan
- De manier waarop medewerkers met verandering omgaan is sterk gerelateerd aan de wijze waarop deze verandering werd aangebracht.
- Ergo: zelfs goede tot uitstekende procedures zijn een economische valkuil als ze op een slechte manier worden aangebracht of doorgevoerd.

“Groot is de kracht van de gewoonte”.

Marcus Tullius Cicero
Romeins staatsman en schrijver (106 v.C. - 43 v.C.)

Ondersteunende zorg voor procedures en protocollen

Change management in wondzorg

- Inventariseer
- Alles en iedereen
- Betrek, bespreek
- Gooi het kind niet weg met het badwater
- Bewijs
- Ondersteun!
- Motiveer!
- Controleer!
- Evalueer!

Aandacht voor doorvoering

- De doorvoering van een procedure is een absolute topprioriteit en de manier waarop is bepalend voor de uiteindelijke waarde van een procedure.
- De kracht van een goede presentatie
  - Kleine groepen
  - Interactie, betrokkenheid
  - Aandacht voor leer-, absorptie- en aandachtsregels
- Altijd en overal aanwezig
  - Reclame, gimmicks, kaartjes, slogans
  - Belonings- en motiveringsbeleid
  - Ondersteunende medewerkers

Iedereen wint

- Cognitieve consonantie vs dissonantie
- Ik hoor wat ik graag hoor en ondersteun
- Win-win situatie
  - Medewerker werkt gemotiveerd met nieuwe procedure en levert kwaliteit
  - Directie voldoet aan opdracht en wordt cash terugbetaald in effectiviteit.
  - Gestroomlijnde aankoop wordt vertaald in economisch voordeel
  - Zorgontvanger ontvangt zorg op basis van evidence, kennis, ervaring en bekwaamheid.

Besluiten

Procedures = **onderbouwd, efficiënt en effectief**

Aandacht voor **Change Management**

Prioriteit op **doorvoering/implementatie**

"Niets duurt voort behalve verandering."

Heraclitus
Grieks filosoof (540 v.C. - 480 v.C.)

Litteratuurlijst en bronnen

- Jackie Stephen-Haynes. *Consultant Nurse and Senior Lecturer in Tissue Viability*
Worcestershire Primary Care Trusts and University of Worcester, Stourport on Severn, Worcestershire. *Leg ulceration and wound bed preparation: towards a more holistic framework*. World Wide Web October 2007.
- Luc Gryson. *Concept praktische wondzorg – Een meer praktijkgerichte aanpak.*
- Luc Gryson: *Wat met procedures en protocollen – powerpointpresentatie*
- Hendrik Vanmarcke: *Wondzorgclassificaties, Wondzorgprocedures en wondzorgprotocollen, Utopia of de hel van Dante? Onuitgegeven eindwerk 2011*
- Rogers, *Diffusion of Innovation (1962)*
- Willem Mastenbroek (1997) *Verandermanagement: sturen op verantwoordelijkheid, resultaatverbetering door meer zelforganisatie én betere sturing, organisatievernieuwing als relatiemanagement, bestuurlijke civilisatie en gedragsverandering Holland Business Publications*